

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА
КАФЕДРА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПАТЕНТНОЇ ЮСТИЦІЇ

ШЕРЕШЕВСЬКІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАННЯ: ЗАХИСТ ПРАВ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ

*МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції*

*Одеса,
3 грудня 2025 року*

Одеса
Фенікс
2025

За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонова*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина Віталівна – д.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», проф.;
Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Павлова Вікторія Георгіївна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Лешикова Єлизавета Сергіївна – лаборант кафедри цивільного права НУ «ОЮА».

Організаційний комітет Всеукраїнської наукової конференції:

Харитонов Євген Олегович – д.ю.н., завідувач кафедри цивільного права НУ «ОЮА», член-кореспондент НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України, проф.;
Давидова Ірина Віталівна – д.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», проф.;
Зубар Володимир Михайлович – к.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Кривенко Юлія Василівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Павлова Вікторія Георгіївна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Матійко Микола Володимирович – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Лешикова Єлизавета Сергіївна – лаборант кафедри цивільного права НУ «ОЮА».

Матеріали видано в авторській редакції.

Повну відповідальність за достовірність і якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції та їхні наукові керівники, які рекомендували ці матеріали до друку.

III 49 **Шерешевські цивілістичні читання: захист прав приватної особи в умовах війни** : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 3 груд. 2025 р.) [Електронне видання] / за заг. ред. Є. Харитонова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 250 с. – Режим доступу: ...
ISBN 978-617-8763-00-8

Збірник містить результати наукових досліджень, присвячених питанням захисту прав приватної особи. У виданні представлено актуальні теоретичні та прикладні напрацювання, що висвітлюють питання окремих аспектів захисту прав приватної особи, удосконалення механізму правового регулювання, створення нових правових інститутів, доповнення чинних нормативно-правових актів, що своєю чергою додатково актуалізує оновлення цивільного законодавства на підґрунті загального концепту приватного права.

Збірник адресовано студентам, викладачам, науковцям і всім, хто цікавиться теорією, практикою, історією та перспективами розвитку правової науки.

УДК 347.1/7

Станкевич Андрій Володимирович ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЕЛЕКТРОННА (ЦИФРОВА) ПОСЛУГА» ЯК ОБ'ЄКТА ЕЛЕКТРОННОГО ОБІГУ	213
Стрілець Михайло Ігорович ДО ПИТАННЯ ПРО ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ФРІЛАНС- ДОГОВОРІВ НА МІЖНАРОДНИХ ПЛАТФОРМАХ	216
Токарева Віра Олександрівна ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЦИФРОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	219
Фірчук Василь Русланович ДОГОВІР БУДІВЕЛЬНОГО ПІДРЯДУ В СУЧАСНІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ: НОРМАТИВНЕ ЯДРО, ВИКЛИКИ ДИНАМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА РОЛЬ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	223
Халдай Ілля Віталійович ОСОБЛИВОСТІ СТЯГНЕННЯ ЗБИТКІВ ЗА НЕВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	227
Харитонов Євген Олегович, Харитонova Олена Іванівна ЗАХИСТ ПРАВ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ ПІД ЧАС ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: КОЛІЗІЇ ТА СОЛІДАРНІСТЬ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ	231
Шайхет Олена Петрівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ ДИТИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	236
Шамота Олександр Володимирович ЗАХИСТ ВІД ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї: ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ	240
Швець Михайло Олександрович ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ	243
Шовкун Кристина Ігорівна ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВА ПРИРОДА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ОБ'ЄКТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	247

*Швець Михайло Олександрович,
аспірант Інституту права та безпеки
Одеського державного університету
внутрішніх справ*

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

Сучасною світовою тенденцією для подолання змін клімату та забезпечення енергетичної безпеки держав стає запровадження так званої «зеленої» енергетики. Окрім того, зацікавленість інвесторів вкладати свої ресурси для розвитку «зеленої» енергетики постійно зростає, оскільки при ефективному провадженні та розвитку державами «зеленої енергетики» забезпечується отримання електроенергії та тепла з відновлюваних джерел, підвищення рівня енергетичної незалежності держави, зменшується кількість шкідливих викидів, здійснюється стимулювання економічного зростання через створення нових робочих місць та модернізацію енергосистеми, відмічається сталий розвиток країни шляхом використання невичерпних ресурсів, таких як сонце, вітер, вода.

Наша держава не стоїть осторонь стосовно новітніх енергетичних процесів. Так, відповідно до п. 10 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України», національні інтереси України – життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян[1]. А отже, покращення стану довкілля, а також українських енергетичних можливостей – цілком відповідає національним інтересам. Тим не менш, існують певні перепони.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 червня 2024 р. № 587-р було схвалено Національний план з енергетики та клімату на період до 2030 року [1] (далі – Національний план з енергетики та клімату), що має на меті запровадження «зеленої» енергетики в тому числі, а також Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року та плану заходів з його виконання, що затверджений Розпорядженням Кабінетом Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 761-р [2]. Однак в законодавстві нашої держави існують певні недоліки, які поки що не сприяють повноцінній реалізації згаданих вище планів та повноцінному правовому регулюванню «зеленої» енергетики.

Так, на сьогодні законодавче визначення «зелена» енергетика відсутнє. Хоча, дане поняття вже активно використовується в засобах масової інформації, а також представниками вищих посадових осіб органів державної влади України.

У Національному плані з енергетики та клімату[2] визначено, що «Україна має розвинену систему законодавства і регулювання». З даною тезою можна погодитись, адже дійсно, в Україні існує велика законодавча база, що регулює питання енергетики та клімату серед яких Закони України: «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року № 555-IV; «Про альтернативні види палива» від 14 січня 2000 року № 1391-XIV; «Про основні засади державної кліматичної політики» від 8 жовтня 2024 року № 3991-IX тощо[3]. Проте, в жодному нормативно-правовому акті невизначено поняття «зелена» енергетика, що свідчить про те, що законодавчо розвинена система є, але якість її потребує вдосконалення. Відсутність поняття «зеленої» енергетики призводить до того, що в Україні існують проблеми з правовим регулюванням «екологічних (зелених) інвестицій», адже дане поняття також не визначено в законодавстві. На нашу думку, лише при належному й детальному правовому регулюванні конкретного виду інвестицій (в даному випадку поняття «екологічних (зелених) інвестицій») і можливо досягти ефективної практичної реалізації та застосування.

Для кращого розуміння предмету дослідження варто акцентувати увагу на тому, що є «зеленою» енергетикою та чим вона відрізняється від нині наявної «традиційної». «Традиційна» енергетика побудована на невідновлювальних джерелах – це вугілля, природний газ, нафта, торф, уран (використовується в ядерному паливі). «Зелена» енергетика – це система виробництва електроенергії та тепла з відновлюваних джерел, які мають мінімальний вплив на навколишнє середовище. До таких джерел належать сонячна, вітрова, гідроенергетика, біоенергетика та геотермальна енергія[4].

Подібні ознаки «зеленої» енергетики можна зустріти в наукових дослідженнях українських вчених. Так, О. О. Зеленько зазначає, що під «зеленою» енергією розуміють невичерпні джерела енергії, що наразі існують в природі та розширює компоненти «зеленої» енергетики – включаючи енергію води, геотермальну енергію (теплову енергію, що знаходиться у надрах землі), сонячну енергію, енергію вітру, енергію хвиль, енергію водню, біоенергетику (використання відходів) [5, с.62-64].

Отже, з перерахованих вище визначень можна дійти висновку, що характерними ознаками «зеленої» енергетики в порівнянні з «традиційною» енергетикою є її невичерпність та відновлюваність.

Аналізуючи Закон України «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року № 555-IV можна знайти поняття «відновлювальні джерела енергії» в абзаці 8 частини 1 статті 1, де визначено, що відновлювальні джерела енергії – це відновлювані невикопні джерела енергії, а саме енергія сонячна, вітрова, аеротермальна, геотермальна, гідротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів[6]. Таким чином, враховуючи складові поняття «відновлювальні джерела енергії» та складові перерахованих вище понять «зелена» енергетика», то можемо дійти висновку, що ці поняття тотожні.

Не менш важливим напрямком роботи для запровадження «зеленої» енергетики в Україні є не тільки зміни та покращення законодавства, що регулюють енергетику та клімат, але й впровадження змін в інвестиційному законодавстві. Так, відповідно до частини 1 статті 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року № 1560-XII (далі – Закон «Про інвестиційну діяльність»), в результаті вкладення інвестицій може бути досягнуто екологічного ефекту, а не (або) тільки прибутку (доходу)[7]. Окрім того, в Національній економічній стратегії України на період до 2030 року, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. №179 зазначено, що декарбонізація економіки, що включає в собі розвиток відновлюваних джерел енергії є одним із головним напрямків національної економічної політики [8], що тільки підкреслює важливість пошуку економічних ресурсів для досягнення цієї мети, а саме інвестиції є тим інструментом за допомогою яких можна досягнути бажаного результату.

Враховуючи вищевикладене, вважаємо, що прагнення в розвитку «зеленої» енергетики зумовлює державу розвивати екологічне (зелене) інвестування та інвестиційну діяльність в цілому. Однак в Законі України «Про інвестиційну діяльність» досі не визначено поняття «екологічні (зелені) інвестиції», «екологічний інвестиційний проєкт»[9, с.69].

Підсумовуючи, слід відмітити, що перспективи запровадження «зеленої» енергетики в Україні прямо залежать від вдосконалення

не тільки екологічного та кліматичного законодавства в Україні, а й інвестиційного законодавства, адже інвестиції є інструментом залучення ресурсів для реалізації «зеленого» курсу, що супроводжується інтеграцією «зеленої» енергетики в державі. Враховуючи це, чим краще держава модернізує інвестиційне законодавство України, тим швидше та якісніше відбудеться запровадження «зеленої» енергетики всередині держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про схвалення Національного плану з енергетики та клімату на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.06.2024 № 587-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/587-2024-%D1%80>
2. Про затвердження Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року та плану заходів з його виконання : Розпорядження Кабінету Міністрів України; План від 13.08.2024 № 761-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/761-2024-%D1%80>
3. База даних «Законодавство України» країни. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
4. «Зелена» енергетика. Веб-сайт *UkraineInvest*. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/incentives/green-energy/>
5. Зеленько О. О. Зелена енергетика: її складові та фактори розвитку в світовій економіці. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Економіка»*, 2021. Вип. №19. С.60-70. URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/economics/article/view/3676>
6. Про альтернативні джерела енергії : Закон України від 20.02.2003 № 555-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/555-15>
7. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1560-12>
8. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України; Стратегія від 03.03.2021 № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/179-2021-%D0%BF>
9. Швець М. О., Журавель А. В. Конституційно-правові засади екологічних інвестицій. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2024. №4. С.66-72.